

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/26/2018
Identifikačné číslo spisu:	8714010222
Dátum vydania rozhodnutia:	22.08.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Šišková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:8714010222.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Dany Wänkeovej na neverejnom zasadnutí 22. augusta 2018 v Bratislave v trestnej veci obvineného P., pre účastníctvo vo forme pomoci k zločinu úverového podvodu podľa § 21 ods. 1 písm. d) k § 222 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona, o dovolaní obvineného P. proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To/29/2015 z 10. februára 2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného P. E.,
s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Poprad rozsudkom, sp. zn. 5T/60/2014 z 23. marca 2015 uznal obvineného P. za vinného z pomoci k zločinu úverového podvodu podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona k § 222 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

- v presne nezistenom čase dňa 2. júna 2008, na presne nezistenom mieste, na základe predchádzajúcej vzájomnej dohody s J. mu vypísal nepravdivé dodatočné daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2007, podľa ktorého mal mať J. príjem 2.640.850,- Sk a ktoré následne dňa 2. júna 2008 J. predložil v pobočke Slovenskej sporiteľne, a.s., Štefánikova 15, Poprad k žiadosti o úver, avšak toto dodatočné daňové priznanie sa nezakladalo na pravde, pretože podľa riadneho daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2007 mal J. príjem 88.203,- Sk, na základe takto predloženého nepravdivého daňového priznania boli J. poskytnuté Slovenskou sporiteľňou, a. s., Bratislava finančné prostriedky, v zmysle Zmluvy o poskytnutí balíka produktov a služieb pre podnikateľov č. XXXXXXXXXXXX/XXXX a Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX/XXXX z 2. júla 2008 spolu vo výške 650.000,- Sk, t. j. 21.576,04 €, čím tak inému poskytol pomoc k spáchaniu zločinu úverového podvodu ku škode C. C. SK, s.r.o., T., IČO: XX XXX XXX, postupníkovi postupcu Slovenskej sporiteľne a.s. Bratislava vo výške 21.576,04 €.

Za to uložil okresný súd obvinenému podľa § 222 ods. 3 Trestného zákona, § 42 ods. 1 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona, § 37 písm. h) Trestného

zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona nepodmienečný súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 6 (šesť) mesiacov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výrok o treste trestného rozkazu Okresného súdu Stará Ľubovňa, sp. zn. 1T/11/2013 z 13. mája 2013, právoplatného 26. septembra 2013, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku poškodeného postupníka C., IČO: XX XXX XXX odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces (č. l. 391 spisu).

Krajský súd v Prešove na podklade odvolania podaného obvineným, rozsudkom sp. zn. 5To/29/2015 z 10. februára 2016, postupom podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d) Trestného poriadku zrušil rozsudok Okresného súdu Poprad, sp. zn. 5T/60/2014 z 23. marca 2015 v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvineného P. uznal za vinného z účasti v zločine úverového podvodu podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona k § 222 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že :

- v presne nezistenom čase dňa 2. júna 2008 na presne nezistenom mieste na základe predchádzajúcej vzájomnej dohody s J. tomuto zaobstaral vypísané nepravdivé dodatočné daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2007, podľa ktorého mal mať J. príjem 2.640.850,- Sk a ktoré následne dňa 2. júna 2008 J. predložil v pobočke Slovenskej sporiteľne, a.s., Štefánikova 15, Poprad k žiadosti o úver, avšak toto daňové priznanie sa nezakladalo na pravde, pretože podľa riadneho daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2007 mal J. príjem 88.203,- Sk, na základe takto predloženého nepravdivého dodatočného daňového priznania boli J. Slovenskou sporiteľňou, a.s. poskytnuté finančné prostriedky v zmysle Zmluvy o poskytnutí balíka produktov a služieb pre podnikateľov č. XXXXXXXXXXX/XXXX a Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXX/XXXX z 2. júla 2008 spolu vo výške 650.000,- Sk, t. j. 21.576,04 €, pričom RT. vedel, že poskytnuté finančné prostriedky nebude riadne uhrádzať, pretože finančné prostriedky poskytol obvinenému P. a že predložené doklady sa nezakladajú na pravde, čím bola spôsobená škoda Slovenskej sporiteľni, a.s. Bratislava vo výške 21.576,04 €.

Za to uložil krajský súd obvinenému JW. podľa § 222 ods. 3 Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 37 písm. h) Trestného zákona, § 42 ods. 1 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona nepodmienečný súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 6 (šesť) mesiacov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Zároveň podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výrok o treste trestného rozkazu Okresného súdu Stará Ľubovňa, sp. zn. 1T/11/2013 z 13. mája 2013, výrok o treste rozsudku Okresného súdu Kežmarok, sp. zn. 1T/245/2012 z 20. novembra 2013 a výrok o treste rozsudku Okresného súdu Poprad, sp. zn. 4T/90/2013 z 22. januára 2015 ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad (č. l. 509 spisu).

Proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To/29/2015 z 10. februára 2016 podal obvinený P., prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Maroša Zimu, advokáta v Starej Ľubovni, dovolanie (č. l. 542 spisu).

Dovolanie podal z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t. j. že bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu, z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, t. j. že vo veci konal a rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, t. j. že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, t. j. že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil porušenie zákona v neprospech obvineného z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. e), písm. g), písm. i) Trestného poriadku, § 2 ods. 10, § 2 ods. 11, ods. 18 Trestného poriadku a aby ďalej podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To/29/2015 z 10. februára 2016 zrušil a rovnako zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, nakoľko vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením rozsudku, stratili svoj podklad. Zároveň žiadal, aby bol ihneď prepustený z výkonu trestu odňatia slobody na slobodu, ktorý vykonáva v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Sabinove.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený uviedol, že postupom súdu na hlavnom pojednávaní 18. februára 2015, kedy si súd z vyšetrovacieho spisu OR PZ, OKP Poprad, ČVS: ORP-101/1-OEK-PP-2013 vyžiadal tzv. prílohu v počte listov 1 až 11, kde sa okrem iného nachádzala aj výpoveď J. ako svedka a aj zápisnica o konfrontácii obvineného so svedkom J. a tieto zápisnice na hlavnom pojednávaní súd prečítal a o takto vykonané dôkazy odôvodnil svoje rozhodnutie, bolo porušené právo obvineného na obhajobu a to z dôvodu, že obhajoba sa nemala po celú dobu trestného konania právo s takýmito procesnými úkonmi oboznámiť. Tieto procesné úkony neboli súčasťou trestného spisu pri záverečnom preštudovaní spisu, kde bol obhajcovi obvineného ako aj obvinenému poskytnutý celý vyšetrovací spis bez akejkoľvek prílohy.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku uviedol, že zo strany Okresnej prokuratúry Poprad pod č. 2Pv 353/12/7706 z 2. mája 2014 bola na obvineného, ako aj na J. podaná obžaloba pre skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Ešte pred prednesením obžaloby sa obvinený J. podľa § 255 ods. 3 Trestného poriadku vyjadril, že chce uzavrieť dohodu o vine a treste a z tohto dôvodu súd obvineného vylúčil na samostatné konanie. Spôsob vedenia hlavného pojednávania zo strany predsedu senátu od samého začiatku smeroval k vine obvineného z dôvodu, že v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 5T/60/2014 súd uzavrel s obvineným J. dohodu o vine a treste, na základe ktorej uložil J. podmienený trest odňatia slobody a obvinený bol uznaný za vinného z účasti vo forme pomoci k zločinu úverového podvodu podľa § 21 ods. 1 písm. d) k § 222 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona a z dôvodu, že v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 5T/74/2013 bol rozsudkom Okresného súdu Poprad z 24. februára 2014 uznaný za vinného z prečinu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol uložený nepodmienečný súhrnný trest odňatia slobody. Proti tomuto rozsudku podal obvinený odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Prešove rozsudkom, sp. zn. 6To/26/2014 z 24. februára 2014 zrušil rozsudok Okresného súdu Poprad, sp. zn. 5T/74/2013 v celom rozsahu a podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodil obvineného spod obžaloby Okresnej prokuratúry Poprad, sp. zn. 1Pv 812/12 z 23. mája 2013, pretože skutok nie je trestným činom. Obvinený má za to, že senát 5T Okresného súdu Poprad bol voči osobe obvineného negatívne zaujatý, mal teda negatívny pomer k osobe obvineného a teda v danej veci nebol schopný vo veci objektívne konať a rozhodnúť zákonným spôsobom. V prípade zákonného vedenia procesu by musel aplikovať zásadu „in dubio pro reo“.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený uviedol, že na hlavnom pojednávaní 26. januára 2015 po poučení podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku urobil vyhlásenie, že je nevinný. Na tomto pojednávaní súd zároveň vypočul ako svedka J. X., ktorý po zákonom poučení podľa § 130 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku využil svoje právo nevypovedať, nakoľko bol vo veci už právoplatne odsúdený. Predseda senátu následne skonštatoval, že svedok J. bol v prípravnom konaní vypočutý len v procesnom postavení obvineného a preto jeho výpoveď z prípravného konania sa čítať nebude. Ďalšie hlavné pojednávanie súd vykonal 18. februára 2015 a od tohto hlavného pojednávania súd začal vykonávať dôkazy, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Na strane 2 zápisnice z hlavného pojednávania z 18. februára 2015 je uvedené, že predseda senátu konštatoval, že svedok J. na predchádzajúcom hlavnom pojednávaní v tomto procesnom postavení využil svoje právo a nevypovedal, pričom podľa zápisnice z hlavného pojednávania z 26. januára 2015 je zaprotokolované, že J. bol v prípravnom konaní vypočutý len v procesnom postavení obvineného, a preto nebolo možné jeho výpoveď zákonne a procesne prečítať. Predseda senátu však

konštatoval, že vo vyšetrovacom spise OR PZ, OKP Poprad, ČVS: ORP-101/1-OEK-PP-2013 v tzv. prílohe 1 až 11 sa nachádza výpoveď J. ako svedka, rovnako tak ako aj zápisnica o konfrontácii obvineného so svedkom J., a preto vyhlásil uznesenie podľa § 263 ods. 4 Trestného poriadku v znení, že predseda senátu číta výpoveď svedka J. urobenú na č. 1. 1 až 5 prílohy vyšetrovacieho spisu zo 16. mája 2013 a časť zápisnice urobenej pri konfrontácii s obvineným zo 16. júla 2013, keďže svedok využil svoje právo podľa § 130 Trestného poriadku a nevypovedal. Čítaním výpovede svedka J. z tzv. prílohy vyšetrovacieho spisu došlo k závažnému procesnému pochybeniu súdu a zabezpečovaniu dôkazov nezákonným spôsobom. Výpoveď svedka J. z prílohy vyšetrovacieho spisu je procesne nepoužiteľná a ani nemala byť súčasťou trestného spisu. Svedka, ktorý odoprel vypovedať podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku, nemožno vypočúvať na dôvody a pohnútky odopretia výpovede a na skutočnosti, ktoré mali byť predmetom výsluchu. Takýto postup je neprípustný a obsah takto nezákonnej výpovede nemožno použiť ako dôkaz v trestnom konaní. J. najskôr vypovedal v procesnom postavení svedka, avšak následne bolo tejto istej osobe v tom istom konaní vznesené obvinenie a v takomto prípade je výpoveď v procesnom postavení svedka v ďalšom priebehu konania procesne nepoužiteľná, pretože osoba už má procesné postavenie obvineného a nie je možné, aby mala tá istá osoba v jednom konaní zároveň procesné postavenie svedka ako aj procesné postavenie obvineného.

Obvinený ďalej namietol, že bez toho, aby zo strany obžaloby, príp. obhajoby boli navrhované ďalšie dôkazy, si súd na ďalšie hlavné pojednávanie 23. marca 2015 zabezpečil prítomnosť svedka J., ktorý na hlavnom pojednávaní 26. januára 2015 po zákonom poučení odmietol v tejto veci vypovedať. Zabezpečením svedka J. na hlavnom pojednávaní 23. marca 2015 došlo k závažnému porušeniu zásady kontradiktórnosti v trestnom konaní. Podľa § 261 ods. 4 Trestného poriadku predseda senátu rozhodol, že výsluch svedka J. urobí sám. Takéto opätovné vypočutie svedka, ktorý už raz využil svoje právo a v predmetnom trestnom konaní odmietol vypovedať, je procesne nezákonný a nepoužiteľný dôkaz, na ktorý súd nemôže pri rozhodovaní o vine, či nevine prihliadať. V rámci zásady kontradiktórnosti je úlohou súdu posúdiť, či prokurátor uniesol dôkazné bremeno a to na podklade dôkazov, ktoré boli pred súdom vykonané. Z dôvodu absencie akýchkoľvek dôkazov, ktoré by preukazovali vinu obvineného, zbral súd aktivitu unesenia dôkazného bremena na svoju stranu s jediným záverom rozhodnúť o vine obvineného. Obvinený navrhol na hlavnom pojednávaní podľa § 269 Trestného poriadku vykonať výsluch svedka X.. Súd tento návrh zamietol ako nedôvodný, neúčelný a ne hospodárny, a to aj napriek tomu, že práve tento svedok by mohol v podstatnej miere objasniť skutočnosti, ktoré boli predmetom dokazovania. Krajský súd predvolal na verejné zasadnutie svedka X., ktorý sa ho nezúčastnil a krajský súd vo veci rozhodol bez výsluchu svedka.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený uviedol, že súd nezohľadnil povinnú obvyklú mieru opatrnosti zo strany poškodenej, kedy J. nespĺňal podmienky (bonitu) na poskytnutie úveru v tak vysokej výške. V danej veci poškodená konala pri poskytovaní úveru neštandardne. Svedkyňa JUDr. V. uviedla, že bez sledovania klienta, mu bolo v priebehu jedného mesiaca povolené prečerpanie úveru vo výške 250.000,- Sk a neskôr prečerpanie kontokorentného úveru vo výške 650.000,- Sk. Išlo o neštandardný postup. Ak sa poškodená svojou zjavnou neopatrnosťou, ktorej sa mohla ľahko vyvarovať, ocitla v situácii, keď v rámci súkromnoprávného vzťahu pristúpila k neistému obchodu a vynaložila finančné prostriedky, potom sa s dôsledkami tejto neistoty musí vysporiadať taktiež sama. V procesnom postavení poškodenej neustále vystupovala Slovenská sporiteľňa, a.s. a to aj napriek skutočnosti, že súčasťou spisu je Zmluva o postúpení pohľadávky na postupníka, ktorým je spoločnosť C., s.r.o. V konaní mala byť predvolaná a vypočutá ako poškodená obchodná spoločnosť C. s.r.o. V konaní došlo aj k porušeniu zásad trestného konania uvedených v § 2 ods. 10, ods. 11, ods. 18 Trestného poriadku. Povinnosť zisťovať skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, majú len orgány činné v trestnom konaní, pričom dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti a s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti, ktoré svedčia v prospech obvineného ako aj okolnosti, ktoré svedčia proti obvinenému a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie. Pokiaľ ide o vinu, súd nemá žiadnu povinnosť vykonávať dôkazy. Dokazovanie je doménou strán, pričom úradnú povinnosť na obstarávanie dôkazov majú len orgány činné v trestnom konaní. Prokurátor má dôkazné bremeno len ohľadne otázky viny, teda ak preukáže vinu, je už úlohou a povinnosťou súdu uložiť trest. Rovnako vykonávanie dôkazov na

hlavnom pojednávaní sa prenecháva stranám a sám súd by mal vykonávať dôkazy len celkom výnimočne. Nebolo žiadnym spôsobom preukázané, aby obvinený zaobstaral J. dodatočné daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2007.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Poprad vo vyjadrení k dovolaniu obvineného (č. l. 556 spisu) navrhol dovolanie obvineného postupom podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku zamietnuť. Uviedol, že obvinený v podanom dovolaní uvádza v podstate rovnaké dôvody, ktoré uvádzal v písomnom odôvodnení odvolania.

K § 371 ods. 1 písm. c) a § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku uviedol, že k zásadnému porušeniu práva na obhajobu nemohlo dôjsť, nakoľko po právoplatnom odsúdení J. tento už mal procesné postavenie svedka. Aj keď tento svedok na hlavnom pojednávaní 26. januára 2015 odoprel vypovedať, dňa 23. marca 2015 po zákonomnom poučení aj podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku toto právo nevyužil a vo veci vypovedal. Takto zákonným spôsobom získaná výpoveď J. je procesne účinná. Nedošlo ani k porušeniu zásady kontradiktórnosti, nakoľko obvinený a obhajca mali možnosť tohto svedka vypočuť. Usvedčujúcim dôkazom bola v tomto prípade výpoveď svedka J., ktorá bola vykonaná zákonným spôsobom na hlavnom pojednávaní. Usvedčujúcim dôkazom nebola výpoveď J. z prípravného konania, ktorá mala tvoriť prílohu vyšetrovacieho spisu.

K § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku prokurátor uviedol, že obvinený neuviedol žiadnu konkrétnu skutočnosť, ktorý by zakladala dôvod vylúčenia predsedu senátu a prísediacich vyplývajúcu z § 31 Trestného poriadku. K § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uviedol, že pokiaľ obvinený namieta obvyklú mieru opatrnosti zo strany poškodenej spoločnosti Slovenskej sporiteľne a. s., k tomu je potrebné uviesť, že súdy dospeli k skutkovému zisteniu, že obvinený a svedok IZ. ako zamestnanec banky sa poznali aj predtým minimálne v rozsahu, že obvinený ho mohol osloviť za účelom tzv. pomoci pri vybavení úveru pre iné osoby. Aj keď svedok D. poprel, že by obvineného predtým poznal, jeho výpoveď je v tejto časti účelová, a to práve s poukázaním na nedodržaný predpísaný postup banky pri poskytovaní kontokorentného úveru a riadneho úveru. Správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže dovolací súd skúmať ani meniť. Pokiaľ ide o postavenie poškodeného, uvedené nemá vplyv na rozhodnutie o vine obvineného a zásadne nemôže ovplyvniť ani postavenie obvineného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a za splnenia podmienky, že obvinený využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací opakovane zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože aj bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého

rozhodnutia. Právo na obhajobu je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého práva na obhajobu. Trestný poriadok upravuje jednotlivé čiastkové práva na obhajobu obvineného v rôznych štádiách trestného konania, pričom ak dôjde k porušeniu len niektorého z nich, a toto sa zásadným spôsobom prejaví v postavení obvineného v trestnom konaní, takéto porušenie zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. Zásadným porušením práva na obhajobu je najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Trestného poriadku, ktoré by mohlo mať vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania. Dôležité sú aj konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach, pričom dovolací súd žiadne takéto pochybenie majúce za následok naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezistil. Pokiaľ ide o námietku obvineného, že obvinený nemal možnosť sa oboznámiť po celú dobu trestného konania so zápisnicou o výsluchu svedka J. zo 16. mája 2013 a so zápisnicou o konfrontácii obvineného so svedkom J. zo 16. júla 2013, táto je nedôvodná. Obe predmetné zápisnice totiž tvorili prílohu č. 1 až 11 vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Poprad, ČVS: ORP-101/OEK-PP-2013, ktoré sú aj doposiaľ jeho súčasťou a obvinený mal preto možnosť prostredníctvom obhajcu vyjadriť sa k týmto zápisniciam. Celý vyšetrovací spis s prílohami bol previazaný a opečiatkovaný a obhajca obvineného JUDr. Maroš Zima mal možnosť podľa § 208 ods. 1 Trestného poriadku preštudovať spis a toto právo aj v konečnom dôsledku aj využil, čo preukazuje záznam o preštudovaní vyšetrovacieho spisu zo 4. apríla 2014 (č. l. 245 spisu). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto konštatuje, že obvineným označený dovolací dôvod nie je v predmetnej veci daný a v tomto smere nedošlo k porušeniu práva na obhajobu zásadným spôsobom.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Uvedené ustanovenie Trestného poriadku v záujme zabezpečenia dôvery verejnosti v nestrannosť postupu orgánov činných v trestnom konaní a súdu vylučuje z vykonávania úkonov trestného konania ten orgán, u ktorého mohli vzniknúť pochybnosti o jeho nezáujatosti. Uplatnenie inštitútu § 31 ods. 1 Trestného poriadku o vylúčení prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia takéhoto vzťahu, resp. pomeru preukázaná. V konkrétnom prípade sa však nič takého nezistilo a takéto skutočnosti nemožno odvodzovať len z toho, že obvinený pociťuje negatívnu zaujatosť predsedu senátu 5T a prísediacich Okresného súdu Poprad z toho dôvodu, že súd neaplikoval zásadu „in dubio pro reo“. Pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku nie je možné zaradiť ani také námietky, ktoré sa týkajú údajného zaujatého prístupu sudcu k prejednávanej veci a ktoré majú len abstraktný resp. všeobecný charakter. Okrem toho Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že obvinený takéto námietky musel mať už v priebehu konania. Podľa § 31 ods. 4 Trestného poriadku námietku zaujatosti je strana povinná vzniesť bez meškania, len čo sa dozvedela o dôvodoch vylúčenia. Podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku o námietke zaujatosti procesnej strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne, ako v danom prípade, sa nekoná. Citované ustanovenia Trestného poriadku majú za cieľ zabrániť účelovému vznášaniu námietok zaujatosti s tým, aby sa nepredlžovalo zbytočne trestné konanie. Potom treba uzatvoriť, že námietku zaujatosti neuplatnil obvinený bezodkladne a konajúci súd preto o nej ani nemohol konať a správne o nej ani nekoná, čo podrobne rozobral v oznámení z 11. decembra 2014 adresovanom obvinenému na č. l. 312 spisu (Rozhodnutie č. 11 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a

súdov Slovenskej republiky č. 2/2009). Nebolo preto možné konštatovať ani naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku. Z tohto potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukáza takéto účinky nesprávneho postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení uvedeného dovolacieho dôvodu, a to aj z dôvodu že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom. V rámci posúdenia, či spôsob, akým súd vykonal dôkazy, je v rozpore so zákonom, je nevyhnutné prihliadnuť na realizáciu základných zásad spravodlivého procesu zakotvených predovšetkým v ustanovení § 2 ods. 10, ods. 12 Trestného poriadku. Právo na spravodlivý a zákonný súdny proces a stíhanie len zo zákonných dôvodov znamená aj to, že v rámci trestného konania musí byť dodržaný postup ustanovený Trestným poriadkom.

Vzhľadom na námietku obvineného o nezákonnosti dôkazu bolo treba skúmať, či namietaný dôkaz bol vykonaný v súlade s procesnoprávnymi normami a či tento dôkaz je použiteľný v zmysle Trestného poriadku. Zákonnosť dôkazu predpokladá jeho získanie z prameňa, ktorý stanovuje alebo pripúšťa zákon, zabezpečenie a vykonávanie procesným subjektom k tomu zákonom oprávneným, a to v zodpovedajúcom štádiu trestného konania postupom, ktorý je v súlade s právnymi predpismi. Ak preto obvinený v tomto smere namietal nezákonnosť výpovede získanej výsluchom svedka J. na hlavnom pojednávaní dňa 23. marca 2015, ktorú nezákonnosť obvinený odvodzoval zo skutočnosti, že J. mal v tomto istom konaní postavenie obvineného a aj svedka, táto je nedôvodná. J. bolo vznesené obvinenie dňa 3. septembra 2013 pre zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona (č. l. 41 spisu) a na hlavnom pojednávaní dňa 5. decembra 2014 súd prijal podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku vyhlásenie J. o vine (č. l. 306 spisu) a následne bol právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Poprad, sp. zn. 5T/60/2014 z 5. decembra 2014 (č. l. 309 spisu). Následne bol J. vypočutý ako svedok na hlavnom pojednávaní dňa 23. marca 2015 (č. l. 384 spisu). Skutočnosť, že RT. X. bol pôvodne spoluobvinenou osobou a toto jeho procesné postavenie zaniklo v dôsledku právoplatného rozsudku, nebráni tomu, aby sa táto osoba vo veci proti bývalému spoluobvinenému P. vypočula ako svedok. Svedok J. v tomto konaní po právoplatnom odsúdení totiž už v inom postavení ako svedok ani vystupovať nemohol, pričom J., ktorý bol pôvodne spoluobvineným a materiálne sa zúčastnil na trestnom čine obvineného P., mal právo odmietnuť vypovedať podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku na hlavnom pojednávaní dňa 23. marca 2015 a to aj vtedy, keď sa trestné stíhanie proti nemu už právoplatne skončilo. J. už v procesnom postavení svedka bol poučený podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku a vo veci vypovedal. Výpoveď J. získaná jeho výsluchom spĺňa preto v tomto smere všetky atribúty zákonného dôkazu. Pokiaľ ide o výpoveď J. získanú výsluchom dňa 16. mája 2013, ktorú predsedníčka senátu prečítala na hlavnom pojednávaní 18. februára 2015 (č. l. 351 spisu), táto je irelevantná z dôvodu, že súd tento dôkaz pri rozhodovaní o vine obvineného nevzal do úvahy a v tomto smere na túto skutočnosť už poukázal v odôvodnení napadnutého rozhodnutia aj krajský súd. Vzhľadom na to, že táto výpoveď nemala negatívny dopad na práva obvineného, súd ju ani nevzal do úvahy pri rozhodovaní o vine, súd sa touto skutočnosťou ani nemal dôvod ďalej zaoberať.

Nebolo možné sa stotožniť ani s námietkou obvineného, že postupom súdu, keď predsedníčka senátu

predvolala ako svedka J. na hlavnom pojednávaní dňa 23. marca 2015, bola porušená zásada kontradiktórnosti a z tohto dôvodu ide o nezákonný dôkaz. Najvyšší súd Slovenskej republiky dodáva, že kontradiktórnosť sa považuje za všeobecný právny princíp konania, za pravidlo procesného práva ovládajúci každý súdny proces, spolu s právom na obhajobu je jeho základným princípom. Bez neho vôbec nemožno hovoriť o procese, keď podstatou procesu je konfrontácia dvoch strán, z ktorých každá musí mať možnosť vyjadriť sa, popierať návrhy, argumenty a dôkazy druhej strany a predkladať vlastné. Ide o jednu z hlavných záruk súdneho konania. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní. Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej rovnosti zbraní je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva, predložiť argumenty a reagovať na protiargumenty protistrany.

Súčasťou práva na spravodlivý proces, bez ktorej vôbec nemožno hovoriť o súdnom procese, je zásada kontradiktórnosti konania. Toto právo znamená, že obidvom stranám konania musí byť daná možnosť zoznámiť sa so stanoviskami a dôkazmi predloženými súdu s cieľom ovplyvniť rozhodnutie - či už protistranou alebo na konaní nezúčastneným subjektom, od ktorého si súd takéto vyjadrenie alebo dôkaz mohol vyžiadať - a vyjadriť sa k nim. Pokiaľ obvinený v tomto smere videl naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, k tomu Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že si neosvojil názor obvineného. Postup, keď súd vykonal výsluch svedka J. a teda skutočnosť, že s určitým dôkazom - výpoveďou, ktorú si súd zabezpečil a na ňom založil rozhodnutie a túto možnosť napokon súdu poskytovalo ustanovenie § 2 ods. 11 prvej vety Trestného poriadku, podľa ktorého súd môže vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhli a s týmto dôkazom bol oboznámený na hlavnom pojednávaní tak obvinený ako aj obhajca, nemôže znamenať porušenie zásady kontradiktórnosti. V tejto súvislosti dovolací súd upriamuje pozornosť aj na skutočnosť, že v podanej obžalobe sám prokurátor navrhol vypočuť J., t. j. konkrétne presne identifikovateľnú osobu a to bez ohľadu na procesné postavenie tejto osoby v budúcom priebehu súdneho konania, nakoľko skutočnosť, v akom procesnom postavení bude konkrétna osoba vystupovať v priebehu celého trestného konania, nemožno vopred s určitosťou predvídať (č. l. 249 spisu)

K námietke obvineného, že súd zamietol návrh obvineného na doplnenie dokazovania výsluchom svedka X. a z tohto dôvodu je naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, považuje dovolací súd za dôležité uviesť nasledovné. V konaní pred súdom vyplýva pre súd povinnosť rozhodnúť o každom návrhu na doplnenie dokazovania, pričom tak môže urobiť v ktorejkoľvek fáze konania, najneskôr však pred meritórnym rozhodnutím vo veci. Ak súd nemieni akceptovať návrh na doplnenie dokazovania vykonaním dôkazu týkajúceho sa okolností nepodstatnej pre rozhodnutie, alebo okolností, ktorú možno zistiť už skôr navrhnutými, resp. zabezpečenými dôkazmi, môže zamietnuť takýto návrh uznesením po začatí hlavného pojednávania, pričom prihliadne na to, či sa jedná o zrejmú neaktuálnosť navrhnutého dôkazu a či nebude vývojom dokazovania potrebné toto rozhodnutie korigovať (Rozhodnutie č. 116 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 8/2014). O tomto návrhu na doplnenie dokazovania však bolo na hlavnom pojednávaní súdom rozhodnuté uznesením zamietnutím návrhu na doplnenie dokazovania (č. l. 386 spisu). Dovolací súd nemôže riešiť otázku dôvodnosti takéhoto rozhodnutia, lebo by tým vstupoval do procesu dokazovania a hodnotenia dôkazov, správnosti a úplnosti zisteného skutku, čomu bráni veta za bodkočiarkou ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Námietka obvineného preto nespadá pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Nevykonanie dokazovania podľa predstáv obvineného nemôže samo o sebe založiť nezákonnosť dôkazu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dodáva, že z obsahu dovolania nevyplývajú ani skutočnosti, ktoré by zodpovedali dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku tak ako ho označil obvinený. Obvineným uplatňovaný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je

daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Z vyššie citovaného ustanovenia je zrejmé, že dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne alebo neúplné skutkové zistenia. Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa. Ak preto obvinený namietať správnosť skutkových zistení (posudzovanie miery opatrnosti konania poškodenej alebo otázku kto zaobstaral daňové priznanie J.), tieto dôvodom dovolania nemôžu byť, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. Obvinený otázku právneho posúdenia skutku v podanom dovolaní ani nenamietal.

Pokiaľ ide o námietku obvineného, že v procesnom postavení poškodeného v celom konaní vystupovala Slovenská sporiteľňa, a.s. a nie spoločnosť C., s.r.o., Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na skutočnosť, že prvotne poškodenou bola Slovenská sporiteľňa, ktorá v procese poskytovania úveru vynakladala finančné prostriedky na svoju ťarchu a až následne došlo zmluvou o postúpení pohľadávky len k formálnemu právnomu úkonu - postúpeniu pohľadávky z postupcu Slovenskej sporiteľne, a.s. na postupníka C., s.r.o. Uvedená námietka by ani zásadným spôsobom neovplyvnila postavenie obvineného (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku).

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením bez preskúmania veci odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nie sú splnené dôvody dovolania predpokladané ustanovením § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. e) a písm. i) Trestného poriadku, preto dovolanie obvineného P. na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci, postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.